

Leszkay András bácsi Moha-meséje

Üresfejűek – hencegők

Egy délután Kőköröcsin barátommal csatangoltam a törpeházi erdőben, és Kőköröcsin bekiáltott egy öreg, vastag törzsű tölgyfa odvába: „Lakik itt valaki?” Mindig örömmel vettem részt efféle játékban, ezen a napon azonban máshol járt az eszem. Már indulni szerettem volna összebarátkozni egy kistörpével. Ez volt a neve: Vannekem. Most remélhettem, hogy sikerülni fog. Leginkább az tetszett nekem Vannekemben, hogy mindig finom ruhákban járt, igen sok játéka, holmija volt. Mindig távol maradt onnan, ahol sok kistörpe gyűlt össze.

Néhány héttel azelőtt léggömbbel jött haza Vácról, és azokban a napokban, amikor léggömbjével sétálgatott, még velem is úgy tett, mintha észre sem venne. Akkoriban vidéken még ritkaság volt a léggömb, tekintélyt adott birtokosának.

Azon a terven járt hát az eszem, hogy másnap, vasárnap, minthogy édesanyám engem is bevitt magával a váci vásárra, megkérem, vásároljon nekem léggömböt. Akkor majd más szemmel néz rám Vannekem! Talán az is megtörténhet, hogy barátjává fogad. Kőköröcsin csodálkozva is, szomorúan is tekintett rám az odú elől, és ő kiáltotta be helyettem az odú képzeletbeli lakójának – a Tündértörpének: „Ha éppen aludni tetszett, bocsánatot kérünk a háborogtatásért!”

Ezután azonban látta, hogy most nem törődöm az odúval – nagyon elcsöndesedett. Szótlatlanul lépegetett mellettem, majd lassacskán megállt, kihúzott valamit a zsebéből, és felém nyújtotta: „Neked adom!” Most én tekintettem rá csodálkozva: „János vitéz? De hiszen annyira szereted!” Elmosolyodott: „Szerethetem akkor is, ha nálad van! Azért adom oda, hogy vigyázzon rád!” János vitéz kicsi ólomhúszár volt, lóháton. Újkora óta nem néztem meg figyelmesebben, most hát önkéntelenül kiszaladt a számon: „Milyen kopott!” Kőköröcsin szeme egy pillanatnyi elborongás után felcsillant: „De milyen vitéz!”

Hétfőn reggel megvártam azt az időpontot, amikor mindenütt megreggeliztek, és a kistörpék már a házak előtt játszottak a kertben. Akkor övemhez kötöttem a léggömb zsinagét, és ünnepélyesen, sétáló lépésekkel megindultam a felvég felé. Azért, hogy Kőköröcsin ne csatlakozzék hozzám, és nehogy akadályozza az összebarátkozást, Vanne-

kemmel úgy integettem be neki, mint aki köszön is ugyan, de egyszerűsággal búcsút is int. Bántott, amit cselekedtem, de hamarosan elmulasztották rossz érzésemet a kertekből kiszaladó és ámuldozó kistörpék. A felvégen pedig megtörtént, amire vágyakoztam. Vannekem is kijött hozzám a kertjükből: „Hát nagyon szép léggömb, még nagyobb is, mint az enyém volt! Gyere be, még úgysem voltál nálunk!”

Örömtől dobogó szívvel léptem be a kertjükbe, és nézegettem sorra sok-sok holmiját. Mert Vannekem is folytonosan mutogatott. A zseblámpát, a pukkanós puskát, a szemaforos vasutat! Volt ugyan kétszer kellemetlen érzésem is, de csak egy pillanatig. A mutogatáskor én is mondogattam: „Á, ez nekem is van!” – „Nekem is van, de másféle!” – és egyszerre csak azon kaptam magam, nem bírom megállni, hogy olyasmire is azt ne mondjam „Ne-

kem is van!” – ami nem volt. Megérkezett aztán Vannekem tulajdonképpen barátja, név szerint Ojjé. Megrángatta léggömböm zsinagét: „Jó erősen húz felfelé!” Örültem, hogy dicséri a léggömbömet, és ezt mondtam: „Mert nagy vágy van benne röpdülni!” Ekkor összenéztek, és Vannekem egy picikét gúnyosan elmosolyodott: „Nem nagy vágy van benne, hanem gáz!” De ezek semiségek voltak ahhoz a nagy örömhöz képest, hogy félig-meddig baráti kapcsolat alakult ki köztünk, és ezt is mondta: „Gyere el holnap is!” Örömtől dagadó mellkassal lépegettem hazafelé, és szinte hálásan tekintettem fel a léggömböm szintén feszülő, sima burkára.

Másnap, kedden délután, amikor Vannekemhez indultam – ismét a léggömbbel –, Kőköröcsin kint üldögélt a kapujuk mellett, a padocskán, és azt kérdezte tőlem: „Nálad van János vitéz?” Előkerestem zsebemből: „Itt van még... Elfelejtettem kitenni, pedig úgyis nehéz a zsebem, ez meg ráadásul ólomból is van!” Elvette a kezemből: „Ezt már Vannekemtől tanultad, hogy ólomból van. Vitézségből van!” Leállította a gyalogjáróra, és nevetett: „Kivont karddal utadat állja! Nem enged tovább!” „Kardot mer emelni rád?” „Azért emel kardot, mert barátod.” Indultam, és feltekinttem a léggömbre, nem akad-e meg a lombok között. Kőköröcsin felkiáltott: „Vigyázz!” De elkéstem. Ráléptem János vitézre. Megnézegette, és zsebre dugta: „Majd meggyógyítom! Kutya baja se lesz! Kemény legény!”

Félóra múlva Vannekem meg én a kertjük mögött, a réten feküdtünk, és néztük a fejünk fölött lengedező léggömböt. A felhőket is néztem, és így szóltam: „Milyen jó, hogy vannak felhők, széppé teszik az eget!” Vannekem vállat vont, aztán nevetett: „Ég nincs, azt csak üresség!” Mondani akartam, hogy üresség nincs, hiszen éppen a nincset nevezünk ürességnek, de féltem, hogy ellentmondással gátolom barátságunk erősödését. Megérkezett Ojjé. Aztán

eltotyogott a közelünkben az öreg Lányka néni. A két fiú csúfondórospan bolondozott vele: „Lányka néni! Kék meg fehér virágokat keres? Ne keresse őket, leszedték a lánykák!” Aztán rám néztek, nem bánt-e a viselkedésük. Biztattam magam, majd abbahagyják ők az ilyesmit, legalábbis Vannekem, és sikerült is elnézően elmosolyodnom.

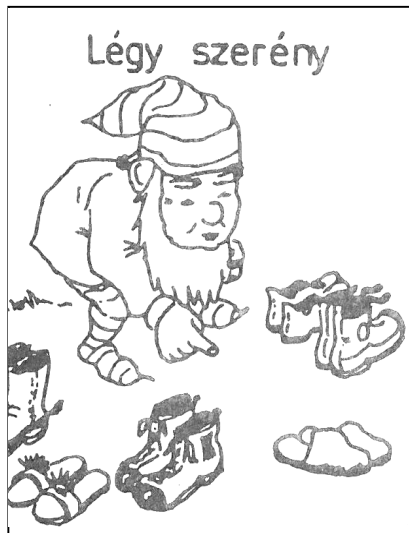
Amikor hazaértem, és megkötöttem a léggömb zsinagát a veranda kilincsen, elszontyolódva vettem észre, hogy ráncok képződtek a burkolata alján. Mintha már kisebb is lett volna valamivel. Másnap már el sem vittem magammal Vannekemhez. Amúgy is erdei sétát terveztünk. Megakadozott volna a lombokban.

Az erdei sétából viszont az lett, hogy csigát kerestek. Nem mondták meg nekem, hogy mi célból, és gyanúsán mosolyogtak. Sejtettem tehát, hogy rossz sorsot szántak a csigának. De szerencsére nem találtak. Elunták a keresést, és össze-vissza, csak úgy gondolomra dalolászni kezdtek. Nekem meg ekkor – részint, hogy értelme legyen a szónak, részint ébregedő honvágyból a teremtő képzelet világa után – jólesett arról beszélnem, hogy remélem, gyógyul már a megsebesült János vitéz. Amikor megértették, miről beszélek, Ojjé nevetett: „Ojjé, hiszen a János vitéz ólomból van!” Szerettem volna mondani a vitézségét, de hallgattam, nehogy Vannekemmel keveredjem vitába. Örültem, hogy nem nevetett, mint Ojjé, és megkérdeztem tőle: „Mire gondolsz?” Felrezzent: „Arra, hogy mit kérjek a születésnapomra.”

Ezen az estén már aggódva mentem fel a verandára. Volt is reá okom! A zsinag már nem feszült. Ualakban hajlott a kilincs és az alábbszállt, megkisebbedett léggömb között. Már majdnem az egész felületén eluralkodtak a ráncok, a fonnyadtság!

Másnap délután megint velük jártam az erdőt, és amikor az öreg tölgyfához értünk, bekiáltottam az odúba: „Ki lakik itt?” Nem voltam hajlandó belenyugodni, hogy ne értsék ennek a játéknak a szépségét, hogy ne szerezzen örömet nekik a szellemi alkotás, tulajdon képzeletünk működése: benépesíteni az erdőt odúban lakó tündértörpékkel. De Vannekem úgy tekintett rám, hogy sietve elnevettem ma-

gam, mintha magam is kinevetni való ostobaságnak tartanám, amit cselekedtem. De ugyanakkor hirtelen csömört is éreztem magam iránt, amiért e nevetéssel hűtlen lettem a teremtő képzelet szépséges világához. De még áltattam magam – létesülőben a barátság Vannekem és köztem –, és részt vettem egy csínyükben. Becsavarták a féket a

Törpéházára fölfelé baktató csacsi-szekérke végén. Tóbiás csacsi megállt, a fuvarosnak, Gömbölyű bácsinak a szájából meg elhangzott egy szó, amely tudatossá tette bennem, amire már napok óta aggódva gondoltam, hogy nagy igyekezetben az összebarátkozásra, hasonlóvá válok hozzájuk. A szó így hangzott: „Üresfejúek!”

Rémület fogott el. Olyan lettem, mint ők! Szaladtam befelé az erdőbe, és ismét csatlakoztam hozzájuk. Csak a verandánkon álltam meg hirtelen: „Hová lett a léggömb?” A zsinag már csüngött a kilincsről, és a zsinag végén, a veranda kövén ott feküdt valami ráncos, fonnyadt gömbölyűség. Olyan volt, mint egy rothadt alma. Gyopár bátyám éppen indult le Magyarkútra, és mosolyogva megjegyezte: „Most nem tudnál hencegni vele!”

Ez a szó, „hencegni!”, mint a vilám, megvilágította elmúlt napjaimat. Máris fordultam, rohantam Kőkörcsinhez. De a kertjükbe már lassan, szégyenkezve léptem be. Kőkörcsin úgy fogadott, mint aki nem lát jövetelemben semmiféle nagy eseményt, bűnbánó visszatérést. Ezt mondta egyszerűen: „Éppen jó, hogy jössz! Megszáradt a festék!” – és felém nyújtotta a meggyógyított, újrafestetetett János

vitézt. Tenyeremre állítottam, néztem, és olyasféle boldogságot éreztem, mint amikor fürdés után tiszta hálóingben befeküdtem a frissen felhúzott ágyba, és édesanyám megcsókolt: „Szép álmokat, kisfiám!” Ezt éreztem most is, semmi baj sincs, minden jó! Annyira tele voltam örömmel, és annyira vágyódtam még erősebben otthon érezni magam, hogy kiszaladtam a kertből. Kőkörcsin velem, benyargaltunk az erdőbe, és kiáltoztunk az öreg tölgyfák odúba: „Lakik itt valaki? Ki lakik itt? Tündértörpe? Ha felébredtetük, bocsánatot kérünk a háborgatásért! Tessék szíves lenni kijönni!”

Nevettem boldogságomban, és egyszerre csak még hangosabban kezdtem nevetni, és mondtam Kőkörcsinnek: „Kiáltoztam tegnap is, öelöttük, de nem értették meg.” Nevetett Kőkörcsin is, de én rajtam: „Sokat kívánsz, barátocskám! Aki nek a szemében tekintély az, hogy neked léggömböd van, az az odúhoz meg a tündértörpéhez hatökör!”

Sokáig futkostunk, játszottunk az erdőben. Kőkörcsin haza is kísért, és még akkor is neveltünk, amikor felszaladtunk a verandára. Ekkor azonban hirtelen a torkunkra forrt a nevetés, és bámultunk. A verandaajtó kilinciséhez kötve egy vadonatúj léggömb feszítette a zsinagot. Gyopár kijött a szobánkból, és büszkén mosolygott. Megértettem abból, mi történt. Levitte magával a burkot Magyarkútra, és a vasútállomáson – annak biztonságául is, mekkora ezermester – feltöltette valami gázpalackból. Kőkörcsin aggódva nézte az arcomat, örülök-e?

Legelőször is kivettem a zsemből az asztalra János vitézt, ne kopják róla a festék a sok holmi közt. Aztán kihoztam szobánkból egy dobozkat, és léghajós utaskosárként a léggömb zsinagára kötöttem. Kőkörcsinnek felcsillant a szeme: „János vitézt léghajóztatjuk, nem fél ám!” Beállította a dobozkába, de én rémülten kikaptam: „Dehogyan János vitézt!” Kivágtam papírból egy kistörpe figurát, ráírtam: „Buta, hencegő Moha!” Beleültettem a dobozkába, és kivettem a léggömböt a kertbe. Ott így szóltam a papírtörpéhez: „A viszont nem látásra!” – és elengedtem a zsinagot. Szélcsend volt, egyenesen szállt fölfelé, csak a messzi magasban dől meg a röpte a Duna irányába. Sokáig néztünk utána. Mi ketten boldogan, Gyopár sértődötten.